

ZAGADNIENIE PRAWNE

W sprawie z powództwa J. D. przeciwko M. R. o zapłatę na skutek zażalenia powoda od postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 17 lutego 2012 r.

Czy datą początkową, od której należy liczyć dwutygodniowy termin do złożenia wniosku o wydanie postanowienia, przyznającego wierzycielowi koszty postępowania zabezpieczającego, a określonego w art. 745 § 2 k.p.c., winna być data faktycznego uprawomocnienia się postanowienia komornika o ustaleniu kosztów postępowania zabezpieczającego po upływie terminu dla stron do ewentualnego wniesienia zażalenia na to postanowienie, czy też data - w praktyce znacznie późniejsza, w której komornik dokonał stwierdzenia prawomocności postanowienia o ustaleniu kosztów postępowania zabezpieczającego.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 17 lutego 2012 roku Sąd Rejonowy oddalił wniosek powoda o przyznanie kosztów postępowania zabezpieczającego z powodu nie zachowania przez wnioskodawcę terminu prekluzyjnego, określonego w art. 745 § 1 k.p.c. na okres dwóch tygodni, licząc od dnia uprawomocnienia się postanowienia ustalającego koszty przez komornika. Sąd wskazał, że wniosek datowany na 7 października 2011 roku został złożony w dniu 20 grudnia 2011 roku ponieważ pełnomocnik omyłkowo nie skierował w dacie wcześniejszej powyższego pisma do sądu. Sąd podał nadto, że postanowienie komornika, ustalające koszty postępowania zabezpieczającego zostało wydane w dniu 3 października 2011 roku, a uprawomocniło się 13 października 2011 roku.

W zażaleniu na to postanowienie podnosi się, że żaden przepis prawa nie wskazuje terminu do złożenia takiego wniosku, zwłaszcza że art. 745 § 2 k.p.c.

dotyczy wniosku o zabezpieczenie składanego przez wytoczeniem powództwa i nie może być stosowany poprzez analogię. Dalej skarżąca podnosi, iż stanowisko Sądu uniemożliwia skuteczne dochodzenie zwrotu kosztów postępowania zabezpieczającego ponieważ wierzyciel o uprawomocnieniu się postanowienia komornika uzyskuje wiadomość po upływie kilku miesięcy bowiem komornik oczekuje na odpowiedź Sądu w kwestii uprawomocnienia się wyroku. Z kolei wniosek złożony do sądu bez postanowienia komornika opatrzonego klauzulą prawomocności jest oddalany jako przedwczesny.

Sąd Okręgowy zważył co następuje.

Sąd Rejonowy w powołaniu na treść uchwały Sądu Najwyższego z dnia 22 września 1995r. / III CZP 117/95 / oraz wyroku Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2002 r / II CKN 639/00 / wskazał, iż termin, w którym możliwe jest skuteczne złożenie wniosku o przyznanie przez sąd kosztów postępowania zabezpieczającego wynosi dwa tygodnie, licząc od daty prawomocności postanowienia komornika.

Zauważyć należy, że wspomniana uchwała, podjęta na tle innego stanu prawnego, oraz powołany wyrok SN wyraźnie odnoszą się do sytuacji gdy w sprawie zostaje wydany nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym. Stąd też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 9 maja 2002 roku jasno podkreślił, że istniejącą lukę prawną w postaci braku uregulowania sposobu rozstrzygnięcia o kosztach postępowania zabezpieczającego w sytuacji, gdy nakaz zapłaty jest orzeczeniem kończącym postępowanie, a postępowanie zabezpieczające zostało przeprowadzone, należy uzupełnić w drodze analogii przez zastosowanie art. 745 § 2 k.p.c.. Hipoteza tego przepisu może zostać jednak jedynie odniesiona do stanu faktycznego sprawy wykazującego dostateczne podobieństwo do stanów faktycznych w nim unormowanych /tamże/.

Tym samym możliwość stosowania analogii została zawężona. Inaczej mówiąc, analogii tej nie można stosować do stanów faktycznych innych niż do spraw, w których wydano nakaz zapłaty, który zakończył postępowanie.

W nin. sprawie sytuacja taka nie zachodzi. Sąd po wniesieniu sprzeciwu prowadził postępowanie rozpoznawcze i wydał wyrok.

Rozważając przedmiotową kwestię nie można tracić z oczu tego, iż zaakceptowanie stanowiska jakoby uchybienie terminu 2 tygodni prowadziło do wygaśnięcia roszczenia, powoduje zaprzeczenie poglądom, że termin ten ma charakter terminu procesowego i podlega przywróceniu na podstawie art. 168 i nast.. k.p.c. / A. Jakubecki, Komentarz. 2011 r. /.

Nie można też nie zauważyć, że o ile wystąpienie do sądu z wnioskiem o przyznanie kosztów postępowania zabezpieczającego bez klauzuli prawomocności pochodzącej od komornika jest bezskuteczne jako przedwcześnie, o tyle wierzyciel nieraz długo oczekuje, aż komornik stwierdzi prawomocność swojego postanowienia. Wówczas wniosek wierzyciela jest oddalany jako spóźniony.

Problemu tego nie rozstrzyga art. 745 k.p.c.. Mówi on bowiem albo o kosztach powstałych po orzeczeniu sądu, albo o kosztach zabezpieczenia wydanego przed wszczęciem postępowania w sprawie. Natomiast odnośnie kosztów powstałych w toku postępowania sądowego, przed wydaniem wyroku, których prawomocność stwierdzono w jakimś czasie po prawomocności orzeczenia sądu lecz z datą, wynikającą z upływu 7 dni od daty doręczenia postanowienia zabezpieczającego dłużnikowi – regulacji brak.

W nin. sprawie powód wyrok Sądu bez klauzuli prawomocności wykorzystał do złożenia wniosku o zabezpieczenie w trybie art. 479^{19a} k.p.c. /obecnie uchylony/. W dniu 25 września 2011r. roku zwrócił się do sądu o przesłanie tytułu wykonawczego po uprawomocnieniu się orzeczenia, z uwagi na treść art. 754¹ k.p.c.. W dniu 5.10.2011r. przesłał do sądu postanowienie o ustaleniu kosztów postępowania zabezpieczającego z dnia 3.10.2011r., nie opatrzone jeszcze wówczas klauzulą prawomocności. W dniu 7.10. 2011r. Sąd nadał klauzulę wyrokowi z dnia 27 lipca 2011r. Pełnomocnik w dniu 11.10.2011r. ponowił wniosek o przesłanie wyroku z klauzulą, uprzednio opłacony. Tytuł wykonawczy otrzymał 19.10.11r. W dniu 20.12.2011r. ponownie wysłał wniosek o przyznanie kosztów postępowania zabezpieczającego, datowany na 7.10.2011r., podając, że rozliczenie kosztów znajduje się w poprzednim piśmie. Po czym w piśmie z dnia 17 stycznia 2012 r. wyjaśnił, iż rozliczenie nie posiada dowodu nadania do sądu. Do pisma tego dołączył

postanowienie komornika, z klauzulą stwierdzającą prawomocność z dniem 13.10.2011r. z datą dokonania stwierdzenia prawomocności: 3 stycznia 2012r. i datą wpływu do pełnomocnika - 17 stycznia 2012 r.

Wychodząc z przesłanek przyjętych przez Sąd Rejonowy należałoby przyjąć, że wniosek strony winien być złożony najdalej w dniu 27 października 2011 roku czyli ponad dwa miesiące przed faktyczną datą dokonania przez komornika stwierdzenia prawomocności swojego postanowienia.

W tym miejscu Sąd Okręgowy dostrzega istotny problem prawny sprowadzający się do rozstrzygnięcia kwestii wskazania daty początkowej, od której należy liczyć dwutygodniowy termin przewidziany w art. 745 § 2 k.p.c., przy założeniu, że termin dwóch tygodni znajduje zastosowanie w zaistniałej sytuacji poprzez analogię. Czy winna być to data faktycznego uprawomocnienia się postanowienia komornika o ustaleniu kosztów postępowania zabezpieczającego po upływie terminu dla stron do ewentualnego wniesienia zażalenia na to postanowienie, czy też data - w praktyce najczęściej znacznie późniejsza, w której komornik dokonał stwierdzenia prawomocności postanowienia o ustaleniu kosztów postanowienia zabezpieczającego.

Rozstrzygnięcie powstałych wątpliwości będzie miało wpływ nie tylko na wynik toczącego się postępowania zażaleniowego, ale też ukształtuje praktykę sądową w zakresie prawidłowej kwalifikacji wniosków wierzycieli, z punktu widzenia zachowania terminu do ich skutecznego wniesienia.

Mając powyższe na uwadze postanowiono jak w sentencji.